

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ
(Ν.Π.Δ.Δ.) ΥΠΟ ΤΗΝ ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΣΤΕΓΗ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ, ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ 38, ΑΘΗΝΑ, 10.563, ΤΗΛ. 3222222
ΝΙΚΗΣ 11, ΑΘΗΝΑ, 10.557, ΤΗΛ. 3231230

Πληροφ.: κ. Π. Παλυζωγοπούλου

Τηλέφωνο: 32 31 230

ΘΕΜΑ:

Αθήνα 28.8.1985

Αριθ. Πρωτ. 93919Α

Προς την Υπουργό
Πολιτισμού
κ. Μελίνα Μερκούρη
Ενταύθα

Υ Π Ο Μ Ν Η Μ Α

Κυρία Υπουργός,

Το Δ.Σ. του Επιμελητηρίου Εικαστικών Τεχνών Ελλάδος με την ευκαιρία της πρώτης αυτής επαφής από όταν αναλάβατε εκ νέου τα καθήκοντά σας, επιθυμεί να σας συγχαρεί. Με την νέα περίοδο που ανοίγεται, πιστεύουμε σε μία ακόμη μεγαλύτερη συνεργασία ανάμεσα στο Επιμελητήριο και στο Υπουργείο για την επίτευξη των κοινών στόχων.

Η χώρα μας είναι κοιτίδα μεγάλων πολιτισμών, που με το δικό τους το λόγο έδωσαν ένα άλλο περιεχόμενο στον κόσμο. Έκφραση αυτών των πολιτισμών είναι οι καλές τέχνες, τα έργα των οποίων θαυμάζουμε, καμαρώνουμε και υπερηφανευόμαστε γι' αυτά σήμερα και δίκαια ζητάμε την επιστροφή τους στον τόπο που τα γέννησε.

Πιστεύουμε ότι με την αναβάθμιση του Υπουργείου Πολιτισμού, ανάλογη θα είναι και η προσφορά του στην πολιτιστική ανέλιξη της χώρας μας.

Αυτός ο λαός την καλλιτεχνική έκφραση την έχει συνυφασμένη με την ζωή του και αυτός ο τόπος πάντα γεννά. Ειδικά για τους εικαστικούς καλλιτέχνες με την τεράστια και μεγαλειώδη παράδοση, αλλά και την τόσο σημαντική σημερινή προσφορά, ανάλογη θα πρέπει να είναι και η φροντίδα της πολιτείας.

Στον τόπο μας δυστυχώς ακόμα δεν υπάρχουν οι κατάλληλες συνθήκες για την καλλιτεχνική εικαστική δημιουργία. Έχουν γίνει μερικά βήματα. Βήματα όμως δειλά μικρά και περιστασιακά. Οι εικαστικοί καλλιτέχνες δεν ζητάνε προνόμια ή ιδιαίτερη μεταχείριση. Απλά και μόνο ζητάμε και απαιτούμε και θα αγωνιστούμε με κάθε νόμιμο μέσο, για τη δημιουργία προϋποθέσεων για να επιτελούμε ανεμπόδιστοι, χωρίς περιορισμούς, το ύψιστο δικαίωμα της εργασίας μας. Της εργασίας μας, που είναι η έκ-

φραση του πολιτισμού, που είναι ακριβώς η έκφραση των οραμάτων, των στόχων, των αγώνων, της αγωνίας, του καύμού και του έρωτα του λαού μας.

Το Επιμελητήριο είναι πρόθυμο να συμβάλει με όλες του τις δυνάμεις προς την κατεύθυνση αυτή. Για τον λόγο αυτό, σας υπενθυμίζουμε βασικά και συγκεκριμένα θέματα, που στο παρελθόν είχαμε συμφωνήσει και είχατε επίσημα αναγγείλει και που δυστυχώς ακόμα εκκρεμεί η επίλυσή τους.

1) Τροποποίηση του Ν. 1218/81

Με την απόφαση 2112/84 της 18 Νοεμβρίου 1983 του Σ.Ε. καταργείται ο εσωτερικός κανονισμός του Επιμελητηρίου " Περὶ λειτουργίας των επιτροπών κατατάξεως και κρίσεων". Επίσης θεωρούνται ορισμένα άρθρα του νόμου 1218/81 αντισυνταγματικά. Το Επιμελητήριο από τις αρχές του καλοκαιριού 1984 σας έστειλε υπόμνημα, όπου ζητούσε την τροποποίηση του νόμου 1218/81 και την αλλαγή του εσωτερικού κανονισμού. Παρά τις διαβεβαιώσεις σας, από τις προσωπικές επαφές, ότι το θέμα θα ρυθμιζόταν νομοθετικά μέσα στο ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ του 1984, δεν είδαμε μέχρι σήμερα καμμία ρύθμιση, ούτε καμμία κίνηση για την επίλυση του θέματος.

Αποτέλεσμα αυτού είναι το Επιμελητήριο να μη μπορεί να γράψει νέα μέλη μη διπλωματούχους καλλιτέχνες και να στερούνται τόσο κυρίως νέοι επαγγελματίες καλλιτέχνες των ευεργετημάτων και την επαγγελματική τους αποκατάσταση που τους παρέχει η ιδιότητα του μέλους του Επιμελητηρίου. Παράλληλα ένας τόσο σημαντικός μαζικός φορέας στερείται επί τόσο μακρύ χρονικό διάστημα της δυνατότητας να γράφει νέα μέλη.

2) Νόμος για το 1%

Από τις 9.5.1984 είχατε αναγγείλει μια σειρά από μέτρα για τις εικαστικές τέχνες σε συνεργασία με το Ε.Ε.Τ.Ε. Σας τα υπενθυμίζουμε, γιατί ακόμη δυστυχώς δεν βλέπουμε κάτι να υλοποιείται. Είχατε αναγγείλει στα μέσα μαζικής ενημέρωσης και προφορικά μας είχατε διαβεβαιώσει για την γρήγορη πραγματοποίησή τους. Ετοιμάζεται νομοσχέδιο που θα προβλέπει το 1% από τις δαπάνες κατασκευής δημοσίων κτιρίων να διατίθεται για την αισθητική τους διαμόρφωση με εικαστικά έργα. Ήταν ένα από τα μέτρα μιας πολιτικής που να ενισχύει και να ενθαρρύνει τους νέους, να δώσει αξιοπρεπή εργασία στη μέση γενιά και να δικαιώνει τους παλιότερους. Με το νομοσχέδιο αυτό δίνεται η δυνατότητα για την ενσωμάτωση της καλλιτεχνικής δημιουργίας στους διάφορους τομείς της (Γλυπτική, Ζωγραφική, Κεραμική, Ψηφιδωτό, VITRAUX κ.λ.π.) στα αρχιτεκτονικά σύνολα που προορίζονται για δημόσια χρήση, γιατί η ποιότητα των κτιρίων και το περιβάλλον στο οποίο βρίσκονται ασκεί σημαντική επίδραση στη ζωή μας.

Το σχέδιο νόμου έχει σκοπό: α) να συμπληρώσει το περιβάλλον που προσφέρεται στο κοινό και κυρίως στη μαθητιώσα νεότητα και να της επιτρέψει να έλθει σε επαφή με την σύγχρονη τέχνη, β) να συνταιριάζει την τέχνη με την αρχιτεκτονική και να

δώσει στους καλλιτέχνες την δυνατότητα να εκφραστούν σε μνημειακό επίπεδο.

3) Δάνεια καλλιτεχνών

Από το φθινόπωρο του 1984 συγκροτήθηκε επιτροπή στο ΥΠ.Π.Ε., με συμμετοχή του Επιμελητηρίου και κατέληξε σε ορισμένα πορίσματα για τη χορήγηση σε εικαστικούς καλλιτέχνες, δανείων με ευνοϊκούς όρους για:

- α) απόκτηση εργαστηρίου
- β) προμήθεια εξοπλισμού εργαστηρίου
- γ) κινήσεως για την πραγματοποίηση εκθέσεων

Πληροφορηθήκαμε ότι μελετάται με ευθύνη του Υπουργείου Πολιτισμού να δίνονται με χαμηλό επιτόκιο δάνεια στους εικαστικούς καλλιτέχνες για την πραγματοποίηση εκθέσεων και τον εξοπλισμό των εργαστηρίων. Όσο δε αφορά τη στέγη, έχει ληφθεί απόφαση να εγκριθούν τα σχετικά κονδύλια από τις πιστωτικές τράπεζες Εθνική Πιστωτική και Παρακαταθηκών και Δανείων με ευνοϊκούς όρους.

Όμως από όλα αυτά τίποτα δεν έχει ακόμη προχωρήσει.

4) Πανελλήνια Έκθεση

Είχατε εξαγγείλει την σύσταση επιτροπής για την πραγματοποίηση της Πανελληνίας Έκθεσης. Επανελλημμένα έχουμε συζητήσει τη σπουδαιότητα του θεσμού και την σημασία που έχει για τους καλλιτέχνες και τα καλλιτεχνικά μας πράγματα. Σ' αυτή δίνεται η δυνατότητα να παρουσιαστούν όλοι οι καλλιτέχνες μαζί σ' ένα χώρο. Έτσι ενθαρρύνεται η άμιλλα μεταξύ των καλλιτεχνών και συνάμα οι αγορές των έργων τέχνης που κάνει το Υπουργείο Πολιτισμού γίνονται με ξεκάθαρο και υπό δημόσιο έλεγχο, τρόπο. Οι Πανελλήνιες σταμάτησαν το 1975. Δεν γνωρίζουμε γιατί. Πάντως όχι με δική μας ευθύνη. Εμείς επιμένουμε να ξαναγίνονται οι Πανελλήνιες Εκθέσεις κάθε δύο χρόνια με ανανεωμένο και εκσυγχρονισμένο τρόπο, έτσι που να αποτελούν την ζωντανή εικόνα των επιτευγμάτων και της πορείας της Ελληνικής Τέχνης. Την πραγματοποίηση της Πανελληνίας Έκθεσης την υποσχεθήκατε σε δημόσια εξαγγελία σας και μάλιστα, λόγω έλλειψης κατάλληλου εκθεσιακού χώρου στην Αθήνα, ότι θα γίνει στην Θεσσαλονίκη με την ευκαιρία του γιορτασμού της και ότι στην συνέχεια τμήματά της θα μεταφερθούν σε διάφορες πόλεις της Ελλάδας.

Το Επιμελητήριο στο παρελθόν είχε δώσει τις προτάσεις του. Θεωρούμε για την επιτυχία της Έκθεσης την συνεργασία ΥΠ.Π. και Ε.Ε.Τ.Ε. για την πραγματοποίησή της. Έχουμε έτοιμες πλήρεις προτάσεις, όμως πέρα από τις δημόσιες υποσχέσεις κάτι συγκεκριμένο από μέρους του Υπουργείου δεν είδαμε.

5) Πρατήριο οργάνων και υλικών

Πιστεύουμε ότι βασική προϋπόθεση για την καλλιτεχνική δημιουργία είναι τα υλικά της δουλειάς των καλλιτεχνών. Δυστυχώς ακόμη τα υλικά μας - πόση αλήθεια διαφορά μεταχείρισης ανάμεσά στους καλλιτέχνες και στις άλλες κατηγορίες εργαζομένων - που είναι όλα σχεδόν εισαγωγής, τα αγοράζουμε σαν είδη υπερπολυτε-

λείας. Έχετε εξαγγείλει την σύσταση επιτροπής για την μελέτη δημιουργίας παρτηρίου, όπου οι καλλιτέχνες θα αγοράζουν σε προσιτές τιμές τα υλικά τους. Η επιτροπή αυτή δεν άρχισε ακόμη να λειτουργεί.

6) Ασφαλιστικό-Συνταξιοδοτικό

Με την απόφαση Α3Γ/Φ15/3936/17.4.1985, Φ.Ε.Κ. 245/2.5.1985 του Υπουργού Υγείας και Πρόνοιας χορηγείται, μέχρι την οριστική λύση του ασφαλιστικού, δωρεάν ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή περίθαλψη. Επίσης μια σημαντική μερίδα των εικαστικών συνταξιοδοτείται (Ν. 1214/73). Όμως τις λύσεις αυτές τις θεωρούμε προσωρινές και ανεπαρκείς. Προσωρινές διότι η ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή περίθαλψη στηρίζεται σε υπουργική απόφαση, η οποία μπορεί κάποτε να αλλάξει και ανεπαρκή, διότι η συνταξιοδότηση καλύπτει μόνο μέρος των εικαστικών καλλιτεχνών και δεν ανταποκρίνεται στις προτάσεις μας για την συνολική και αποτελεσματική αντιμετώπιση του ζητήματος.

Φρονούμε ότι είναι πλέον καιρός με τα χρήματα που δαπανά σήμερα η πολιτεία γι' αυτό το σκοπό και με τη δική μας συμμετοχή να επεκταθεί η συνταξιοδότηση σε όλους τους εικαστικούς καλλιτέχνες και να κατοχυρωθεί με νόμο η ασφάλισή τους.

7) Φορολογικό

Οι δύσκολες συνθήκες που ζουν και δημιουργούν οι εικαστικοί καλλιτέχνες επιδεινώνονται από το νέο φορολογικό νομοσχέδιο.

Με το νομοσχέδιο αυτό α) διαιωνίζεται η άνιση μεταχείριση μη αναγνώρισης της καλλιτεχνικής ιδιότητας ορισμένων ειδικοτήτων εικαστικών καλλιτεχνών, μελών του Επιμελητηρίου Εικαστικών Τεχνών Ελλάδος, από διάφορες οικονομικές εφορίες, και β) ενώ η πρόθεση του νομοθέτη είναι η ίση μεταχείριση όλων των πνευματικών δημιουργών (μουσουργών, λογοτεχνών, ηθοποιών ..... και των εικαστικών καλλιτεχνών, παράγρ. 5 σελ. 23 του νομοσχεδίου) ειδικά για τους εικαστικούς καλλιτέχνες αυτό στη πράξη μένει ανεφάρμοστο, διότι δεν τροποποιείται και η παράγρ. 5 του άρθρου 4, του Νόμου 3323/55 που προσδιορίζει τον μηχανισμό και τα ποσοστά μειώσεων. Έτσι δημιουργείται μία αντίφαση στον νέο Νόμο, που αποβαίνει σε βάρος των εικαστικών καλλιτεχνών, μιά και η συνολική μείωση που προκύπτει (παράγρ. 5, άρθρο 4 του Ν. 3323/55) φθάνει στις τριακόσιες χιλιάδες (300.000) δραχμές.

Πιστεύουμε ότι το όλο θέμα μπορεί να λυθεί με τις παρακάτω τροποποιήσεις και ζητούμε:

α) Η παράγρ. 5 του άρθρου 4 του Ν. 3323/55 να αντικατασταθεί με: "Ορίζεται μείωση σε ποσοστό εξήντα τοις εκατό (60%) για το ποσό του καθαρού εισοδήματος έως τις οκτακόσιες χιλιάδες (800.000) και τριάντα τοις εκατό (30%) στο τμήμα του εισοδήματος από οκτακόσιες χιλιάδες μία (800.001) δραχμές έως ένα εκατομμύριο τετρακόσιες χιλιάδες (1.400.000) δραχμές, προκειμένου για το καθαρό εισό-

δημα από αμοιβές για υπηρεσίες ελευθέρου επαγγέλματος και μισθωτές υπηρεσίες, που αποκτούν αποκλειστικά από την άσκηση του επαγγέλματός τους".

β) Στην παράγρ. 5, περίπτωση α του άρθρου 4 του Ν. 3323/55 να προστεθεί:
".....καθώς και όλοι οι εικαστικοί καλλιτέχνες, που είναι μέλη του Επιμελητηρίου Εικαστικών Τεχνών Ελλάδος. Τα καλλιτεχνικά εργαστήρια δεν θεωρούνται εμπορικές επιχειρήσεις."

Σημειώνουμε ότι από το 1982 έχουμε υποβάλλει τα αιτήματά μας στο Υπουργείο Οικονομικών. Από τότε επανειλημμένα απευθυνθήκαμε στις υπηρεσίες του Υπουργείου, που θεώρησαν τις θέσεις μας λογικές και δίκαιες. Τον τελευταίο όμως καιρό αντιμετωπίσαμε από τους αρμόδιους σιγή και δήλωση άγνοιας και κατά τη συζήτηση του νομοσχεδίου στη Βουλή, με οδυνηρή έκπληξη είδαμε ότι κανένα από τα προβλήματά μας δεν επιλυόταν, αντίθετα η κατάσταση περιπλεκόταν περισσότερο.

Παρά τις προσπάθειές μας στάθηκε αδύνατο να έρθουμε σε επαφή με τον Υπουργό Οικονομικών (έστω και τηλεφωνικά) και αναγκαστήκαμε να υποβάλλουμε, για μία ακόμα φορά, τις προτάσεις μας τηλεγραφικά.

Ενημερώσαμε τα κόμματα της Βουλής, που εκφράσαν θετική άποψη και υποστήριξη για την δίκαιη επίλυση των προβλημάτων μας.

β) Οι εικαστικές τέχνες στο δημόσιο χώρο

Εδώ αντιγράφουμε από το δελτίο τύπου του ΥΠ.Π.Ε. της 9.5.1984.

".....Τα εικαστικά έργα, που είναι σήμερα στημένα στο δημόσιο χώρο, είναι αποτέλεσμα διαγωνισμών διαφόρων δημόσιων φορέων. Το ασαφές νομικό πλαίσιο που έδινε το δικαίωμα για την κρίση του τι θα στηθεί, έδωσε αποτελέσματα μιάς ορισμένης νοοτροπίας και επιπέδου.

Γι' αυτό είναι αναγκαία η ενεργοποίησή μας για την προκήρυξη σε μόνη βάση, 2-3 μεγάλων διαγωνισμών χωρίς θέμα για την τοποθέτηση σημαντικών γλυπτικών συνθέσεων στην Αθήνα και στα μεγάλα επαρχιακά κέντρα (για φέτος έχουν προγραμματιστεί τα Γιάννενα και τα Χανιά), που θα λειτουργήσουν σαν μοντέλλα και θα δημιουργήσουν μία νέα γλυπτική πραγματικότητα και τριών έργων από τις άλλες εικαστικές τέχνες: τοιχογραφίες, κεραμικά πανώ, VITRAUX κ.λ.π. στην Πάτρα, Θεσσαλονίκη και Λάρισα."

Ακόμα όμως κανένα διαγωνισμό δεν είδαμε.

γ) Στεγαστικό καλλιτεχνών

"Βασικό πρόβλημα για τον εικαστικό είναι το εργαστήριο. Ο καλλιτέχνης για να εργαστεί χρειάζεται χώρο άνετο και φωτεινό. Μελετούμε την κατασκευή αριθμού εργαστηρίων, που θα διατίθενται έναντι συμβολικού ενοικίου που θα καλύπτει την δαπάνη συντήρησης των κτιρίων." (Δελτίο τύπου ΥΠ.Π.Ε. 9.5.1984)

Ακόμα όμως καμμία μελέτη δεν έγινε προς αυτόν τον τομέα.

10) Εκθεσιακοί χώροι . Μουσείο Μοντέρνας τέχνης .

Είναι απαράδεκτο κυρία Υπουργός σήμερα ακόμα η Αθήνα να μην έχει ένα Μουσείο μοντέρνας τέχνης. Η αναγκαιότητά του έχει πάρα πολλές φορές ειπωθεί, αλλά είναι ακόμα περισσότερο απαράδεκτο να στερείται, όταν μάλιστα γιορτάζεται και σαν Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης, εκθεσιακού χώρου κατάλληλου να στεγάσει μία μεγάλη έκθεση εικαστικών τεχνών. Πότε επιτέλους η κυβέρνηση θα σκεφτεί σοβαρά για τις εικαστικές τέχνες;

11) Αγορές έργων τέχνης

Θέλουμε οι αγορές έργων τέχνης απο το Υπουργείο Πολιτισμού να γίνονται κατά τρόπο διάφανο και υπό δημόσιο έλεγχο. Ο πιο σωστός τρόπος είναι τα έργα να αγοράζονται από τις επίσημες εκθέσεις. Η λειτουργία των Πανελληνίων πιστεύουμε ότι θα βοηθήσει και προς αυτή τη κατεύθυνση. Επίσης τα χρήματα που διατίθενται για τις αγορές είναι πολύ λίγα. Θέλουμε να μάθουμε τι γίνεται με τις φετινές αγορές. Επίσης πώς αξιοποιούνται οι αγορές αυτές; Ακόμα σημειώνουμε ότι δεν αγοράζονται έργα εφαρμοσμένων τεχνών.

Κυρία Υπουργός,

Θα πρέπει ακόμα να σας πούμε ότι ήδη πολύ καιρό περιμένουμε. Ότι κάθε φορά, παρά τις υποσχέσεις και τις επίσημες εξαγγελίες, τα πράγματα πίσω από κάποια επίφαση και εκδηλώσεις έχουν βαλτώσει. Ακόμα πρέπει να σας πούμε ότι δεν θα σταθούμε στις παραστάσεις και στην υποβολή υπομνημάτων. Είναι πλέον καιρός να αναλάβουμε όλοι τις ευθύνες μας. Θα χρησιμοποιήσουμε κάθε νόμιμο μέσο για την επίλυση των αιτημάτων του κλάδου μας, που μέρος τους είναι αυτά που αναφέρουμε πάρα πάνω. Οι εικαστικοί καλλιτέχνες είναι αποφασισμένοι για τα στοιχειώδη δικαιώματά τους να βγούν έξω από τα εργαστήριά τους. Περιμένουμε να δούμε συγκεκριμένα μέτρα και ενέργειες για την επίλυση των πάρα πάνω αιτημάτων, που τα θεωρούμε βασικά για την καλλιτεχνική δημιουργία.

Με κάθε τιμή,

Ο Πρόεδρος

Ο Γενικός Γραμματέας

Μιχάλης Αγγελάκης

Χαράλαμπος Δαραδήμος

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ :

- 1) Πρωθυπουργό κ. Ανδρέα Παπανδρέου
- 2) Υφυπουργό Πολιτισμού Α΄ κ. Γεώργιο Παπανδρέου
- 3) Υφυπουργό Πολιτισμού Β΄ κ. Σήφη Βαλυράκη
- 4) Γενικό Γραμματέα ΥΠ.Π. κ. Κ.Αλαβάνο
- 5) Δ/νση Καλών Τεχνών ΥΠ.Π.
- 6) Κόμματα: Εκτελεστικό Γραφείο ΠΑ.ΣΟ.Κ.
Επιτροπή Πολιτιστικού ΠΑ.ΣΟ.Κ.
Νέα Δημοκρατία
Κ.Κ.Ε.
Κ.Κ.Ε. εσ.
- 7) Τύπος